

Natuurlijke verjonging of toch planten?

Binnen de geïntegreerde bosbeheersvormen neemt natuurlijke verjonging een belangrijke plaats in. Dat is logisch, want het kost niets en levert toch vaak een goede beplanting op. Ook door de afschaffing van de herbebossingssubsidie zijn veel beheerders natuurlijke verjonging gaan (her)overwegen. Maar niet iedereen is enthousiast over natuurlijke verjonging. In dit vlug schrift komen enkele veelgehoorde bezwaren aan de orde:

- 'er komt niets op';
- 'je weet niet wat je krijgt';
- 'het levert later niets op'.

Er komt niets op

Situaties waarin helemaal geen verjonging opkomt doen zich niet vaak voor. In de meeste gevallen dient zich al verjonging aan voordat de beheerder daarvoor iets gedaan heeft. Gewoon doorgaan met (stevig) dunnen levert vrijwel altijd verjonging op. Wie goed kijkt zal altijd zaailingen kunnen vinden.

In geval van een dichte ondergroei van bijvoorbeeld bochtige smele moet de beheerder vaak wat langer wachten op natuurlijke verjonging. De beheerder kan er dan voor kiezen om de natuur een handje te helpen, door pleksgewijs de minerale grond bloot te leggen. Verder is het altijd goed advies om geduldig te zijn. Verjonging die in eerste instantie kansloos lijkt kan na enkele jaren alsnog op gang komen.

Alleen in uitzonderingsgevallen zoals een ondergroei van adelaarsvaren kan het nodig zijn om te planten, maar dit hoeft vaak niet vlaktegwijs te gebeuren. Het kan al voldoende zijn om enkele stuks ouder plantsoen bij te planten.

Soms zorgt de wildstand ervoor dat de verjonging niet van de grond komt en is inrasteren nodig, maar velen vergeten dat dit bij kunstmatige verjonging ook problemen kan geven.

**Wie goed kijkt,
vindt altijd zaailingen!**

Informatie- en KennisCentrum
Natuurbeheer, Wageningen

Afdeling Bos
Rino Jans, 3-06-96

T(0317)474878

Je weet niet wat je krijgt

Het bezwaar dat je niet weet wat je krijgt is vaak ongegrond. Op basis van de groeiplaats, nabije zaadbronnen en de mate waarin er licht op de bodem valt kan de beheerder inschatten welke boomsoorten zich zullen vestigen. Maar het is veel gemakkelijker om gewoon af te wachten. Wat er komt zie je vanzelf!

Over de genetische kwaliteit van natuurlijke verjonging is er veel discussie. De herkomst van natuurlijke verjonging is minder zeker dan van plantsoen. Maar er zijn enkele eenvoudige richtlijnen.

- De kans dat de verjonging veel slechter van kwaliteit is dan de moederopstand is klein.
- Ook een moederopstand van slechte kwaliteit kan goede nakomelingen produceren.
- De eindopstand bestaat uit 60-100 bomen. De verjonging hoeft dus niet helemaal goed te zijn, als er maar voldoende goede exemplaren tussen zitten.

Het levert later niets op

In veel gevallen zal zich spontaan berk vestigen. Als bezwaar wordt vaak genoemd dat berkenhout weinig opbrengt. Voor een deel is dit een kwestie van vraag en aanbod. Er zijn best hoogwaardige toepassingsmogelijkheden voor berkenhout, denk bijvoorbeeld aan triplex. Maar omdat er maar weinig (kwaliteits)berkenhout wordt aangeboden is de vraag daarnaar in Nederland ook klein en de prijs laag. Dit kan veranderen wanneer er meer berk op de markt komt.

De beheerder kan de berk ook zien als een tussengeneratie, waarvan de opbrengst onzeker is, maar het ontbreken van kosten wèl zeker is. Ook is zeker dat berk zich niet verjongt onder berk. Dus wellicht biedt de toekomst meer perspectieven voor houtproductie.

Conclusies

- Natuurlijke verjonging komt in de meest gevallen vanzelf op gang, wanneer de beheerder gewoon doorgaat met stevig dunnen. Alleen in uitzonderingsgevallen is planten noodzakelijk. Vaak kan dit beperkt blijven tot bijplanten.
- Meestal is een goede inschatting te maken van welke soorten zich zullen vestigen. Maar beter is gewoon af te wachten en te beoordelen of datgene wat komt te gebruiken is.
- Ook wanneer de genetische kwaliteit van de verjonging niet optimaal is kan deze toch bruikbaar zijn. Omdat de investering lager is, mogen de uiteindelijke opbrengsten ook wat lager zijn. Bovendien kan een verjonging van wisselende kwaliteit toch een goede eindopstand opleveren, als er maar voldoende goede exemplaren tussen zitten.
- Wie natuurlijke verjonging wil gebruiken hoeft niet te zwaar te tillen aan de bezwaren: planten kan altijd nog!